

Advertentie

fd.

Dit artikel is u cadeau gedaan door **K. Jonker**

Interview • 20 sept 09:10

Op een surfplank de plasticsoep te lijf

Astrid Theunissen

Merijn Tinga strijdt met zijn surfplank al tien jaar tegen zwerfafval in Europa en pleit voor de invoering van

statiegeld op alle drankverpakkingen.

‘Naarmate je langer op dat board staat, schuift de grens van wat je durft verder op.’ Fotografie: Marjolein Vinkenoog.

Merijn Tinga (1972) is net terug van een wandelvakantie met zijn vrouw, zijn dochter van 15 en zijn zoon van 13. In Duitsland waren ze, waar ze de Moezel volgden. Twee weken, vijftien tot twintig kilometer lopen per dag, tentje op de rug. ‘We zijn allemaal graag actief bezig’, vertelt de kunstenaar annex milieuactivist in de met surfboards en sculpturen bezaaide tuin van zijn arbeidershuisje in Leiden.

Voor Tinga, beter bekend als de Plastic Soup Surfer, was het een luxe reis vergeleken met de tocht die hij kort daarvoor ondernam. Van 17 juni tot 19 juli windsurfte hij op een board van gerecycled materiaal, waaronder uit de Theems geviste plastic flesjes, van Oslo naar Londen. Om de Britse overheid bewust te maken van haar zwerfafval. ‘Tijdens vorige reizen vond ik in Noorwegen en Zweden veel flesjes die afkomstig bleken uit Engeland, dat nog steeds geen statiegeldsysteem heeft. Zweden en Noorwegen hebben dat wel, maar zij kampen met de rommel van hun burenen.’

‘Je leert gaandeweg om op gevaarlijke momenten je emoties uit te schakelen’

Beangstigend

Tinga werd in zijn wetsuit op Westminster met alle eegards ontvangen. Lord Richard Benyon, parlamentsleden,

milieumedewerkers, afgevaardigden van NGO's en een afvaardiging van Coca-Cola UK luisterden welwillend naar zijn pleidooi voor de invoering van statiegeld – 'Dat zorgt voor 75 procent minder zwerfafval. Dat zijn honderden miljoenen flesjes en blikjes.' De grote belangstelling maakte de lange tocht een geslaagde onderneming, maar het was ook pittig. 'Ik heb eens vijftien uur achtereen op die plank gestaan om te komen waar ik qua vaarschema zijn moest.' Op een andere dag was Tinga te laat vertrokken en had hij bij het oversteken van een drukke commerciële vaarroute de wind en de stroming tegen, waardoor hij niet vooruitkwam. 'Ik zat twee uur "vast" tussen enorme basaltblokken aan de ene kant en containerschepen aan de andere kant.'

Dat klinkt nogal beangstigend en zo ervaaarde hij het ook. 'Ik was verschrikkelijk kwaad op mezelf dat ik me in die situatie had gebracht. Maar momenten van wanhoop, die ik ken van vorige tochten, bleven uit. Je leert gaandeweg om op gevaarlijke momenten je emoties uit te schakelen en gericht te handelen. Op die vaarroute volgde na de angst de berusting. Ik moet even en wachten tot dat de stroming

moet gewoon wachten totdat de stroom keert, dacht ik. Dan kom ik weg.' Vrolijk: 'Zo ging het. Na twee uur.'

Tinga houdt van afzien, maar noemt het tevens een magische reis. 'Naarmate je langer op dat board staat, schuift de grens van wat je durft verder op. Dan begin je aan de oversteek naar een kust die je niet kunt zien en sta je ineens in je eentje mijlenver op zee tussen bedreigende hoge golven. Als je in zo'n situatie de controle weet te vinden over alle krachten, over de wind, het water en jezelf, bereik je het ultieme gevoel van vrijheid. Dat is verslavend.'

Vanaf zijn achtste staat hij op een surfboard. Tien jaar geleden zette hij dat board voor het eerst in om aandacht te vragen voor het milieu. 'Ik las toen over het begrip plasticsoep en prompt begon ik het zwerfafval op het strand te zien. Op dagen met een harde, aanlandige wind – de dagen waarop ik ging surfen – spoelde er zoveel troep aan, daar kon je een surfboard van maken. Dat besloot ik te doen.'

Deze expeditie is achter de rug, maar Tinga heeft alweer een nieuwe op het oog.

Hoe vanzelfsprekend was dat?

‘Het lag in het verlengde van wat ik deed als kunstenaar. Ik gebruikte altijd gerecycled materiaal voor mijn installaties, en met dat werk maakte ik statements, ook over het milieu, zoals met de vier meter hoge boom van uitlaten voor in de Leidse Hortus Botanicus. Nu werd het een surfboard van zwerfafval dat ik op het strand vond en ik besloot ermee van België naar Duitsland te surfen om aandacht te vragen voor de plasticsoep. Ineens kwam alles samen en was ik de Plastic Soup Surfer’

Zingeving

Hij is lang zoekende geweest naar zingeving, maar dat hij iets zou gaan doen wat het maatschappelijk belang diende, was als kind van geëngageerde ouders onbewust een uitgemaakte zaak. Zijn vader was tropenarts – Merijn groeide deels op in Afrika en Curaçao – en had rechtvaardigheid hoog in het vaandel. ‘Hij gaf 10 procent van zijn salaris aan goede doelen.’ Lachend: ‘Na zijn dood heeft het nog jaren geduurd om te achterhalen aan welke instanties hij allemaal geld doneerde.’ Zijn moeder is emeritus hoogleraar Orthopedagogiek met bijzondere aandacht voor meervoudige beperkingen. ‘De discussies aan de eettafel gingen vaak over de vraag: wat is eerlijk en nuttig?’

Hij zag zichzelf als marinebioloog op een schip onderzoek doen naar walvissen. Dat leek hem avontuurlijk, maar na zijn studie Biologie wist hij dat het idee van carrière maken hem niet lag. ‘Ik heb een onrustige aard en was vooral geïnteresseerd in of het hard genoeg waaide om het water op te gaan.

Nadat ik 2,5 jaar biologieles had gegeven, fietste ik met mijn kiteboard naar Marokko. Toen ik een jaar later terugkwam, wist ik dat ik nooit meer een vaste baan zou nemen. Ik wilde vrij zijn en activistisch kunstenaar worden.'

Tijdens de windsurf-expeditie Oslo-Londen bracht hij Engels zwerf-afval, lege plastic flesjes, terug naar Londen.

En toen werd u in 2014 activist.

‘Daarvóór liet ik mijn kunstwerken het verhaal vertellen. Door op mijn kunstwerk te gaan staan, werd ik zelf het verhaal inderdaad.’ Lachend: ‘Op die plank staan was overigens vreselijk. Dat board was veel te zwaar. Ik moest zo hard werken dat mijn knieën meteen overbelast raakten en mijn voeten lagen open door uitstekende bouten en vistouw dat ik had gebruikt. Van de stress, ook door alle media-aandacht, sliep ik niet en na tweënhalf dag spoelde ik met koorts aan op Ameland.’

Maar de naam Plastic Soup Surfer was gevestigd.

‘Ongelooflijk. Het verschil in aandacht voor mijn activistische kunst en mijn activisme was gigantisch. Het surfen had zoveel meer impact. Ik dacht: dit is het.’

Vele tochten heeft Tinga inmiddels gemaakt, niet alleen op een surfboard. Zeilend rond Engeland en Scandinavië deed hij onderzoek naar de oorsprong van zwerfafval. Per SUP volgde hij de Rijn vanaf de bron hoog in de bergen tot de zee, intussen flesjes

verzamelend om de producenten naderhand te attenderen op de jaarlijkse hoeveelheid plastic, ook hun afval, die via deze rivier de zee in stroomt. En er was de kitesurftocht van Scheveningen naar Engeland in 2016, ter ondersteuning van zijn petitie voor de invoering in Nederland van statiegeld op kleine flesjes. ‘Het leverde 60.000 handtekeningen op. Daarmee ben ik in 2017 naar de Tweede Kamer gegaan.’

Dankzij u is er in Nederland statiegeld voor de kleine flesjes en blikjes?

‘Mede dankzij mij. Ik heb een motie geschreven waarin stond dat binnen drie jaar het aantal zwerflesjes met 90 procent verminderd moest zijn. Het woord “statiegeld” had ik vermeden, wetende dat CDA en VVD daartegen waren. Die motie is twee dagen later overgenomen door het kabinet.’

Sinds 1 april zit er statiegeld op

blikjes. Maakt dat u blij?

‘Staatssecretaris Stientje van Veldhoven heeft mijn motie opnieuw opgepakt en dezelfde redenering gebruikt voor blikjes. Daar ben ik zeker blij mee. Alleen zijn er momenteel nog te weinig statiegeldmachines.’

Moeten we iets verzinnen om te voorkomen dat de vuilnisbakken overhoop worden gehaald door statiegeldzoekers?

‘Dit gebeurt gelukkig maar bij enkele vuilnisbakken, in bepaalde grote steden. Maar in Duitsland, waar al langer statiegeld op blikjes bestaat, worden lege blikjes op vuilnisbakken gezet of gehangen in speciale daarvoor bedoelde houders, zodat premiejagers die vuilnisbakken niet overhoop hoeven te halen. Dat zal in Nederland vast ook snel genoeg gemeengoed worden.’

Hij ziet intussen wel een nieuw probleem de kop opsteken: kartonnen drankverpakkingen. ‘Er zijn producenten die de statiegeldregel omzeilen door bijvoorbeeld

de statiegeldregel omzitten door bijvoorbeeld drinkwater dat voorheen in plastic flesjes zat, in geplastificeerde kartons te stoppen. Volgens die producenten helpen zij zo hun afnemers, zoals hoteliers, omdat die dan niet opgezadeld worden met een berg lege statiegeldflesjes en blikjes. Je ziet inmiddels steeds meer zwerfafval van drankkartons.'

Wat is daartegen te doen?

'Dat voorkom je door een toekomstbestendige wet te maken die bepaalt dat alle nieuwe on the go-drankverpakkingen binnen het statiegeldsysteem vallen.'

‘Als je de controle weet te vinden over alle krachten, bereik je het ultieme gevoel van vrijheid.’

Dat is uw nieuwste missie?

‘Ja. Ik zie statiegeld als een belangrijk instrument om duurzame gedragsverandering te bewerkstelligen die nodig is om verantwoordelijk met grondstoffen om te gaan. Ik ben daarnaast bezig met de vraag hoe producenten financieel geprikkeld kunnen worden om hun verpakkingen zo te innoveren dat ze minder snel tot zwerfafval zullen leiden. En ik moet terug naar Londen.’

Want?

‘Ik heb in juli veel goede contacten gelegd, maar de minister van milieu was niet aanwezig. Zij durfde niet te komen vanwege een demonstratie voor het parlamentsgebouw tegen fossiele energie. Haar wil ik binnenkort graag ontmoeten, om haar ervan te overtuigen zo snel mogelijk statiegeld in te voeren. Ik zal haar

videotestimonials overhandigen van voormalig ministers die statiegeld al hebben ingevoerd.'

Gaat u weer windsurfend?

'Ik heb het overwogen, maar het kost te veel tijd. Het wordt de trein, maar volgend jaar ga ik zeker weer windsurfen. Door die laatste tocht is mijn liefde voor het windsurfen helemaal terug. Het gaat zoveel harder dan kitesurfen. Je hebt ook veel meer contact met water en wind. Het is gaver dan aan een paar touwtjes in de lucht hangen, ook al spring je met kitesurfen knetterhoog.' En, vervolgt hij, als toerende windsurfer kom je op plekken waar niemand anders komt. 'Ik heb een nacht op een rotseilandje in Zweden geslapen, op tien meter boven het water, met mijn peddel als tentstok onder een zeil. Geweldig. Ik zie er nu alweer naar uit, naar die tocht.'

Uw vrouw ook?

'Bregtje is zeer maatschappelijk betrokken – ze werkt bij de Dierenbescherming – en

steunt mij volledig. Zij zorgt ervoor dat thuis alles doorgaat als ik er niet ben.'

Ze maakt zich nooit zorgen?

'We kennen elkaar van het zeilen en hebben samen meerdere maandenlange zeiltochten gemaakt. Zij weet dat ik niet roekeloos ben, althans niet echt.'

Dit artikel is gemaakt door de redactie van FD Persoonlijk. Lees al onze verhalen op fd.nl/persoonlijk.

Registreer nu en lees gratis een aantal artikelen per maand

Laatste nieuws

10:25

'Immigratie gaat de vergrijzing niet onlossen'

oplossen

09:35

Floor van de Pavert was al jong bezig met Excelletjes

08:48

Commissaris van de Koning Gelderland legt functie tijdelijk neer

08:39

Ongeveer evenveel werklozen in augustus als maand eerder

08:18

Bod van private-equityfonds op Toshiba geslaagd

Lees al het laatste nieuws

Meer samenleving

7 min leestijd • [Interview](#)

'Immigratie gaat de vergrijzing niet oplossen'

3 min leestijd • [Drijfveer](#)

Floor van de Pavert was al jong bezig met Excelletjes

7 min leestijd • [Essay](#)

De geschiedenis van mijn eerste 'maatpak'

9 min leestijd • [Reportage](#)

No gringo's: Medellín wordt de toeristen zat

Over FD

Algemeen

Service

Producten

Van onze partners

Meer van FDMG

Weergave: System | Licht | Donker

© 2023 Het Financieele Dagblad B.V. – alle rechten
voorbehouden.

KVK-nummer: 33176422

BTW-nummer: NL006407122B01